

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Bärlund, Pia; Nyman, Tarja; Kajander, Kati

Title: "Ai niin, unohdin pyyhkeen ja uikkarin kielisuihkutteluun tänään." Vieraiden kielten aineenopettajiksi opiskelevien kokemuksia kielisuihkutuksesta

Year: 2015

Version:

Please cite the original version:

Bärlund, P., Nyman, T., & Kajander, K. (2015). "Ai niin, unohdin pyyhkeen ja uikkarin kielisuihkutteluun tänään." Vieraiden kielten aineenopettajiksi opiskelevien kokemuksia kielisuihkutuksesta. In M. Kauppinen, M. Rautiainen, & M. Tarnanen (Eds.), *Elävä ainepedagogiikka : Ainedidaktiikan symposium Jyväskylässä 13.–14.2.2014* (pp. 76-96). Suomen ainedidaktinen tutkimusseura ry. Ainedidaktisia tutkimuksia, 9. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/154156>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

"Ai niin, unohdin pyyhkeen ja uikkarin kielisuihkutteluun tänään." Vieraiden kielten aineenopettajiksi opiskelevien kokemuksia kielisuihkutuksesta

PIA BÄRLUND, TARJA NYMAN JA KATI KAJANDER

pia.barlund@jkl.fi

Jyväskylän kaupunki, perusopetuspalvelut

Tiivistelmä

Kuvaamme artikkelissamme vieraiden kielten aineenopettajiksi opiskelevien kokemuksia kielisuihkutusmetodista varhaisen vieraan kielenoppimisen ja -opettamisen välineenä. Tutkimusaineisto koostuu 15 soveltavan ohjatun opetusharjoittelun harjoitteluraportista, joissa kuvataan aamu- ja iltapäivätoiminnassa ja esiopetuksessa suoritettoa opetusharjoittelua. Lähestymme tutkimusaineistoa laadullisesti. Tutkimusaineiston analyysissä on etsitty vastauksia, miksi opiskelijat ovat hakeutuneet kielisuihkutukseen, mitä tavoitteita he asettivat kielisuihkutukselle ja sen sisällölle sekä, kuinka he ovat kokeneet harjoittelun vaikuttaneen heidän ammatilliseen kehitykseensä. Opiskelijat ovat kokeneet kielisuihkutuksen erittäin merkityksellisenä oman opettajuuteensa kehittymisen kannalta, he ovat päässeet irti oppikirjasidonnaisuudesta ja astuneet kohti autenttista kielten opettamista. Tutkimustulosten pohjalta voidaan opettajankoulutusta kehittää vastaamaan paremmin 2000-luvun vaatimuksiin oppikirjatonta pedagogiikkaa kohti sekä keväällä 2014 julkaistussa Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteluonnoksessa esitettyyn kielisuihkutuksen laajentamiseen vuosiluokilla 1-2.

Avainsanat

Varhainen kielenopetus, kielisuihkutus, pedagogiset opinnot, autenttinen vieraan kielen opetus

Johdanto

Vieraiden kielten aineenopettajiksi opiskelevilla on ollut kevästä 2010 mahdollisuus osallistua Jyväskylän kaupungin perusopetuspalveluiden, Jyväskylän yli-

opiston opettajankoulutuslaitoksen ja kielten laitoksen yhteistyössä järjestämään kielisuihkutukseen (Bärlund, 2012a). Kielisuihkutus on toteutettu Jyväskylässä osana Opetushallituksen Kielitivoli-hanketta (Tuokko, Takala, Koikkalainen & Mustaparta, 2012, ss. 95–96). Vieraiden kielten aineenopettajaksi opiskelevat ovat opinnoissaan perehtyneet varhaiseen kielenoppimiseen, jonka jälkeen he ovat suorittaneet käytännön harjoittelun perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimipisteissä tai esiopetuksessa. Projektin alkoi hankkeena, joka on laajentunut toimivaksi varhaista kielenoppimista ja kielivalintoja tukevaksi kokonaisuudeksi.

Kielisuihkutus aloitettiin 2010 kokeiluluontoisesti kolmessa Kesä-Jälkkärissä¹ eli 1.–2.-luokkalaisille tarjottavassa kesätoiminnassa saksan, ranskan ja ruotsin kielissä (Kallonen, 2011; Kuutti, 2010). Kielisuihkutusta laajennettiin syysluku-kaudella 2010 osaksi aineenopettajan pedagogisia aineopintoja siten, että niihin sisältyvä soveltava ohjattu harjoittelu oli mahdollista suorittaa kielisuihkuttamalla Jälkkäreissä tai esiopetuksessa (Tuokko ym., 2012, s. 95). Tämän myötä suihkutettavien kielten määrä nousi viiteen. Kielivalikoima vaihtelee sen mukaan, minkä kielen opiskelijoita tälle opintojaksolle osallistuu.

Kielisuihkutus on tarjonnut aineenopettajiksi valmistuville opiskelijoille tilaisuuden päästä harjoittelemaan 5–8-vuotiaiden lasten kanssa vieraan kielen opetusta, joka ei ole mahdollista harjoittelukoulussa. Tämän ohella he pääsevät harjoittelemaan kielten opetusta lukutaidottomille sekä toimimaan monikulttuurisissa vuorovaikutustilanteissa. Näin heidän kokemuksensa päiväkotij- ja koulumaailmasta monipuolistuu. Tässä artikkelissa kuvaamme opiskelijoiden kokemuksia kielisuihkutuksesta sellaisina kuin he ovat niitä kuvanneet laatimissaan kirjallisissa loppuraporteissa. Lopuksi pohdimme kielisuihkutuskokeilumme antia opettajankoulutuksen näkökulmasta ja sitä, miten kielisuihkutus ja varhainen kielenopetus voidaan nivota luontevaksi osaksi opettajan pedagogisia opintoja. Tätä pohdintaa edellyttää jo perusopetuksen tuntijakoasetus, sillä vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen opiskelua ollaan varhentamassa (Valtioneuvosto, asetus 422/2012).

Mitä kielisuihkutus on?

Vieraskielistä opetusta on useita muotoja ja käsitteet ovat vielä osin vakiintumattomia. Varhaisella kielenoppimisella ymmärretään tässä artikkelissa opetussuunnitelman ulkupuolista kielenoppimista koulussa ja siihen sidoksissa olevassa toi-

¹ Jälkkäri tarkoittaa Jyväskylän perusopetuspalveluiden perusopetuksen koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa ja on terminä käytössä ainoastaan Jyväskylässä.

minnassa, kuten kerhotoiminnassa. Suomessa puhutaan myös varhennetusta kielenoppimisesta, jolla tarkoitetaan opetussuunnitelman mukaisen kielen opetuksen aloittamista ennen kolmatta luokkaa. Edelleen vieraan kielen opetuksen yhteydessä käytetään muun muassa termejä varhainen täydellinen tai osittainen kielikylpy, vieraskielinen opetus, CLIL-opetus, kaksikielinen opetus, kieli-pesä sekä kielisuihku, -suihkuttelu ja -suihkutus (Kangasvieri ym., 2012, s. 20).

”Kielisuihkutus” terminä on noussut laajempaan tietoisuuteen Suomessa vieraan kielen opetuksen ja -tutkimuksen parissa työskentelevien keskuudessa Kielitivolihankkeen myötä (Mela, 2012; Riihinen, 2010; Tuokko ym., 2012). Kielisuihkutus on suomalainen käsite ja kaikki siitä eri tutkimuksissa käytetyt nimikkeet ovat suoria käännöksiä kohdekielelle. Saksan kielessä käytetään termiä ”die Sprachdusche” (Pynnönen, 2012), englannin kielessä ”language shower” (Sainio, 2013) ja ruotsin kielessä ”Språkdusch” (Mela, 2012).

Kielisuihkutuksessa toimintaa eivät niinkään ohjaa tavoitteelliset sisällöt, vaan se on pikemminkin *ex tempore* tapahtuvaa toimintaa. Tavoitteellisilla sisällöillä tarkoitetaan tässä opetussuunnitelmaan kirjattuja oppisisältöjä ja -tavoitteita. Esimerkiksi, kun lapset pukeutuvat lähteäkseen ulos, opettajalla on oiva tilaisuus tarttua tilaisuuteen ja kertoa vaatekappaleiden nimet ja selostaa pukeutumista kohdekielellä. Tai, kun lapsi hyppii hyppynarulla, voidaan hyppy laskea vieraalla kielellä. Edelleen vieraskieliset laulut, leikit ja lorut ovat tyyppisiä kielisuihkutuksessa käytettyjä aktiviteettejä. Kielisuihkutus on parhaimmillaan silloin, kun toiminta vieraalla kielellä on lyhytkestoista (Cameron, 2001). Tässä artikkelissa tarkastelemme tällaisia 30–60 minuuttisia kielisuihkutustuokiota opiskelijoiden näkökulmasta.

Pääpaino kielisuihkutuksessa on ensisijaisesti vieraan kielen ymmärtämisessä. Tämän ohella lapsille pyritään luomaan myönteinen käsitys erilaisista kielistä ja kulttuureista. (Kangasvieri, Miettinen, Palviainen, Saarinen & Ala-Vähälä, 2012, ss. 19–20.) Kielisuihkutus on näin ollen myös kulttuurisuihkutusta. Kulttuurisuihkutuksella viittamme monikulttuurisuuskasvatukseen, jossa tutustutaan vieraan kielen lisäksi kohdemaan kulttuuriin ja maantieteeseen. Kulttuurikasvatuksessa voidaan käsitellä muun muassa ruoka- ja tapakulttuuria, jotka ovat oleellinen osa kielten oppimista. (Kuutti, 2010.) Monikulttuurisuuskasvatus ei kuitenkaan rajoitu vain kansallisuuden, kielen, etnisyyden näkökulmaan tai arkielämässä toimimisen tapoihin, vaan se sisältää kaikki ihmisen toiselta tuottavat kokemukset kuten esimerkiksi sosioekonomisen taustan, uskonnon, asuinpaikan tai sukupuolen (Holm & Londen, 2010). Jokaisen koulun ja luokan Suomessa voidaan katsoa olevan monikulttuurinen.

Kielisuihkutusta ei ohjaa mikään valtakunnallinen säädös, joskin se liittyy kiinteästi esi- ja perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan opetussuunnitelmaan (Opetushallitus, 2011, 2014). Kyseisessä opetussuunnitelmassa painotetaan eri kulttuureihin tutustumista, ymmärryksen lisäämistä, ennakkoluulojen vähentämistä ja yhdessäolon rikastuttamista. Näitä tavoitteita kielisuihkutustoiminta pyrkii osaltaan tukemaan ja monipuolistamaan. Uuden esiopetussuunnitelman (2016) luonnostekstissä nostetaan esille käsite ”kielirikasteinen esiopetus”, johon kielisuihkutusta pedagogisena menetelmänä vastaa hyvin (Valtioneuvosto, asetus 422/2012).

Kielisuihkutusta tavoitteineen, sisältöineen tai työtapoineen ei ole valtakunnallisesti määritelty ja myös kielisuihkutuksen opettajan pätevyys on valtakunnan tasolla määrittelemättä. Opettajana voikin toimia kuka tahansa monikielinen henkilö (Bärlund, 2012a). Vaikka kielisuihkutusta on pienimuotoista vieraan kielen ja kulttuurin opetusta, vaatii se kuitenkin opettajalta sekä pedagogista että kielellistä tietämystä ja osaamista.

Varhainen kielenopetus osana kielenopettajan työtä

Kielisuihkutusta aloitettaessa on tärkeää valita kielisuihkutettavalle kohderyhmälle sopivia sisältöjä. Opetusmenetelmillä, erityisesti toiminnallisuudella, on tärkeä merkitys. Kielisuihkutukseen osallistuneet lapset ovat tässä tutkimuksessa olleet 5–8-vuotiaita ja heidän luku- ja kirjoitustaitonsa saattaa siis olla osittain puutteellista. Lasten oman äidinkielen kehityksen taso vaikuttaa myös lasten vieraankielen oppimiseen (Cameron, 2001, s.12). Toistojen ja rutiinien avulla lapsi kuitenkin kykenee oppimaan vaikeita sisältöjä, kuten loruja ja satuja (Cameron, 2001, s. 9, ss. 60–66).

Toistojen ohella musiikki ja rytmitys ovat kielisuihkutuksessa tärkeitä. Musiikin avulla voidaan muun muassa taputtaa ja rytmittää sanoja. Tavuttaminen sekä oikeanlainen äänenpaino ovat erittäin tärkeitä suullisessa kielenoppimisessa. Useissa kielissä sanan merkitys muuttuu, jos tavujen painotusta muutetaan. Intonaation oppimisen musiikin kautta on todettu helpottavan lapsen kielitaidon kehitystä. (Huotilainen, 2009.) Musiikin käytön soveltamisesta varhaisessa vieraan kielen opetuksessa on tehnyt uraa uurtavaa työtä Martina Schwarz ja kielisuihkutustoiminnassa onkin hyödynnetty sekä hänen pedagogisia metodejaan että EU-rahoitteisen projektin (www.folkdc.eu) kieli- ja kulttuurikasvatukseen perustuvia toiminnallisia työtapoja.

Musiikkia valittaessa on lasten kannalta hyvä aloittaa lauluista, joiden sävel on heille jo ennestään tuttu. Kun lapsi tunnistaa melodian, se ei vie liikaa huomiota

ja energiaa, vaan hän voi keskittyä oppimisessaan sanastoon. Näin vieraskieliset sanat on helppo oppia (vrt. Cameron, 2001, xii). Tällaisia ovat esimerkiksi sellaiset yleisesti tunnetut laulut, kuten ”Jaakko kulta”, ”Tuiki tuiki tähtönen” tai saksankielinen kansanlaulu ”Jänis istui maassa”. Loruista hyvinä esimerkkeinä toimivat ”Humty damty” eli Lilleri lalleri tai ruotsinkielisistä saduista Peppi Pitkätossu, Muumit ja Viiru ja Pesonen. Juhlapyhiin ja -päiviin liittyvät laulut ja lorut ovat niin ikään tuttuja lapsille.

Varhaisessa kieltenopetuksessa kieltenopettajalla tulee olla teoreettista osaamista ja tietotaitoa sekä lapsen äidin- ja vieraankielen kehityksestä että kykyä astua lasten maailmaan ja opettaa heitä kehitystason mukaisesti (Kangasvieri ym., 2012, s. 22). Opettajalla pitää myös olla rohkeutta heittäytyä uusiin haasteisiin. Kielisuihkutuksessa opettajan oma toimiva kielitaito auttaa häntä tuomaan luontevasti vierasta kieltä jokapäiväisiin tilanteisiin. (Cameron, 2001.) Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista ja sen käyttö on tilanteessa luonnollista. Ilmeiden ja eleiden avulla sekä mallia näyttämällä lapset ymmärtävät nopeasti, mitä heiltä odotetaan. Lapset yrittävätkin aktiivisesti saada selville ja rakentaa opettajan vieraskieliselle puheelle merkityksiä (Cameron, 2001, s.19).

Opiskelijat kielisuihkuttamassa

Kielisuihkutus toteutettiin osana Jyväskylän yliopiston aineenopettajankoulutuksen soveltavaa ohjattua harjoittelua. Harjoittelu suoritettiin koululaisten perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnassa Jälkkärissä tai esiopetuksessa. Opiskelijoiden ei tarvinnut etsiä soveltavan ohjatun harjoittelun paikkoja itse, kuten yleensä tämän harjoittelun ollessa kyseessä, vaan Jälkkärien toimipisteet ja päiväkodit osoitettiin heille. Opiskelijat pitivät kielisuihkutusta 10 tuntia. Kokonaistuntimäärä voitiin jakaa 30 tai 60 minuutin kestoisii hetkiin. Päiväkoti-ikäisille lyhyet suihkutushetket toimivat parhaiten, koska pienillä lapsilla toimintaan keskittyminen pitkään oli hankalaa (Cameron, 2001).

Opiskelijoille kielisuihkutusta pohjustettiin neljän tunnin luennolla, jolla käytiin läpi kielisuihkutukseen liittyviä periaatteita ja käsitteitä sekä musiikin käyttöä vieraan kielen opetuksessa. Tämän lisäksi opiskelijoille järjestettiin kahdeksan tuntia pienryhmätapaamisia, joissa he harjoittelivat erilaisia loruja ja leikkejä. Heillä oli myös mahdollisuus tuottaa omaa materiaalia näiden tapaamisten aikana. Eriyttäminen nostettiin esiin pohdittaessa, miten materiaalia voitaisiin käyttää mahdollisimman monipuolisesti. Pienryhmätapaamisia pidettiin sekä ennen kielisuihkutusta että sen jälkeen. Ne koettiin arvokkaiksi ja opettavaisiksi tilaisuuksiksi kuten alla olevasta opiskelijan kirjoittamasta tekstistä ilmenee.

Mielestäni oli myös todella hyvä, että tapasimme Pian ja muun kielisuihkutusryhmän kanssa aina torstaisin ensimmäisten kielisuihkutusviikkojen aikana. Siellä pääsimme aina kertomaan toisille mitä olimme tehneet, ja vaihtamaan ideoita. Pääsimme myös askartelemaan itse materiaalia, mikä oli erittäin hyödyllistä ja hauskaa. (Opiskelija 1)

Opiskelijat ohjeistettiin käymään läpi kielisuihkutustuokiossa lapsen arkeen liittyviä teemoja kuten tervehdykset, numerot, värit, eläimet, hedelmät, vaatteet, ruumiinosat ja harrastukset. Myös yhteisten alku- ja loppulaulujen merkitystä korostettiin. Opiskelijoiden omat intressit, heidän soitto- tai laulutaitonsa ja heidän liikunnallisuutensa vaikuttivat omalta osaltaan kielisuihkutusmetodien valintaan. Kaikki lapset suunnittelivat kuitenkin ruokailualustan, joka toteutettiin A3-paperille piirtämällä (Kuva 1). Alustat laminoitiin ja lapset saivat omansa suihkutuksen jälkeen muistoksi.

Kuva 1. Ranskan kielen kielisuihkutuksessa esiopetusikäisen lapsen valmistama ruokailualusta, johon hän on koornut värit ranskankielellä

Tutkimuksen toteutus

Kuten edellä kuvasimme, on tulevilla vieraiden kielten opettajilla ollut mahdollisuus kokeilla kielisuihkutusta osana opettajan pedagogisia aineopintoja lukuvuodesta 2010–2011 alkaen. Harjoittelujakson päätteeksi opiskelijat ovat raportoineet kokemuksistaan kirjallisesti. Opiskelijoiden palaute oli ensimmäisenä kokeiluvuonna myönteistä, joten sen kannustamina olemme sittemmin jatkaneet ja kehittäneet kielisuihkutuskokeiluamme.

Tämän artikkelin aineisto koostuu vieraan kielen opettajaksi opiskelevien laa-
timista kielisuihkusraportista (N=15) kahdelta lukuvuodelta (2011–2013).
Artikkelissamme olemme halunneet tuoda esiin opiskelijoiden oman äänen au-
tenttisina tekstinäyteinä heidän harjoitteluraporteistaan. Opiskelijat olemme
numeroineet. Tutkimuseettisistä syistä emme ole voineet kirjata opiskelijoiden
sukupuolta ja kielisuihkuskieltä, sillä vähäisen osallistujamäärän vuoksi opis-
kelijat olisivat olleet tunnistettavissa.

Ohjasimme opiskelijoita pohtimaan raporteissaan erityisesti lapsille ja itselleen
asettamiaan tavoitteita sekä sitä, mitä kielisuihkuus merkitsi heidän omalle
opettajuudelleen ja sen kehittymiselle. Koska toimintaamme ohjaa ajatus siitä,
että ammatillinen kasvu on kokemuksellinen prosessi, meistä oli tärkeää, että
opiskelija pohtii oman kokemuksensa merkitystä suunnitellessaan toimintaansa,
tarkastellessaan toimintaansa vuorovaikutustilanteessa ja pohtiessaan sitä ope-
tustilanteiden jälkeen (ks. Poikela, 2005). Opettajuuden kehittäminen vaatii
sitoutumista (Ojanen, 2000, s.105), joka ilmenee esimerkiksi oman opettajuuden
tutkimisena. Tässä prosessissa opettajaksi opiskeleva kaipaa apua ja tukea (Oja-
nen, 2000, s. 99), jota tarjosimme sekä yhteisissä tapaamisissa että ajattelun tueksi
annettujen kirjallisten virikkeiden muodossa.

Opiskelijoiden tuli paitsi kuvata myös perustella käyttämänsä aktiviteetit. Edel-
leen pyysimme heitä pohtimaan, miten ja millaisena he näkevät kielisuihku-
ksen osana työtään tulevina vieraan kielen opettajina. Tulevaisuusnäkökulman ot-
tamista pohdinnan kohteeksi tukee Kelchtermansin ja Vanderberghen (1994, s.
46) ajatus siitä, että opettajan toimintaan vaikuttavat paitsi tilannetekijät ja ope-
tajan elämänhistoria myös hänen tulevaisuusorientaationsa. Kannustimme opis-
kelijoita nostamaan esille myös muita heille merkittäviä kokemuksia kielisuih-
kutteluharjoittelusta. Opiskelijat palauttivat reflektiivisen esseensä sähköisesti.

Mukana olleille opiskelijoille kielisuihkuus opettajan roolissa oli ensimmäinen
kosketus varhaiseen kielenoppimiseen ja alakouluikäisiin lapsiin. He kaikki ovat
harjoitelleet oppivelvollisuuskoulussa, joten he peilaavat kielisuihkuuskoke-
muksiaan opetusharjoittelukokemuksiinsa. Aineiston analyysivaiheessa tutkijoi-
den onkin tärkeää muistaa opiskelijoiden oppimis- ja opiskelukonteksti (Bogdan
& Biklen, 1998, ss. 23–24), elämäntilanne ja elämiss maailma (Freeman, 2002).

Lähestyimme opiskelijoiden tekstejä aineistolähtöisesti sekä sisällönanalyysin
(Tuomi & Sarajärvi, 2004) menetelmin. Ensimmäisten lukukertojen jälkeen to-
tesimme aineistosta nousevien teemojen toistuvan eri opiskelijoiden teksteissä.
Näitä teemoja olivat opiskelijan itselleen, opetukselleen ja/tai oppimiselle aset-
tamat tavoitteet, aktiviteetit ja niiden toimimisen arviointi, kielisuihkuuskoke-

muksen arviointi ja tulevaisuuden hahmottaminen kielisuihkuttajana sekä kielisuihkutusharjoitteluun hakeutumisen syyt ja perusteet. Opiskelijat arvioivat myös harjoittelun käytännön toteutusta ja harjoitteluun liittyviä yhteisiä tapauksia.

Tutkimuskysymyksemme nousivat tavoitteestamme laajentaa opetusharjoittelumahdollisuuksia ja sitä kautta opiskelijan pedagogista ammatillisuutta. Tutkimuskysymyksemme ovat:

1. Miksi opiskelijat hakeutuivat kielisuihkutusharjoitteluun?
2. Mitä tavoitteita opiskelijat asettivat opetukselleen?
3. Miten valitut aktiviteetit toimivat opiskelijoiden kokemusten perusteella?
4. Miten opiskelijat kokivat kehittyneensä ammatillisesti?

Seuraavassa esittelemme tutkimuksemme tuloksia. Raportoinnissa käsittelemme yhdessä kysymyksiä 1 ja 2, sillä ne nivoutuvat opiskelijoiden teksteissä kiinteästi toisiinsa.

Tulokset

Kielisuihkutteluun hakeutumisen syyt ja suihkuttelulle asetetut tavoitteet

Opiskelijoilla oli hyvinkin erilaisia syitä osallistua kielisuihkutukseen. Yksi tärkeimmistä opiskelijoiden esille nostamista syistä oli mahdollisuus päästä opettamaan pieniä lapsia, kuten esimerkistämme ilmenee (opiskelija 1). Kaikissa aineissa opiskelijat eivät pääse opettamaan alakouluikäisiä harjoittelukoulussa, joten kielisuihkutus nähtiin hyvänä mahdollisuutena kokeilla miltä tuntuu opettaa pieniä lapsia.

Näin nuoria alakoululaisia en olisi ilman kielisuihkutusta päässyt opettamaan. (Opiskelija 1)

Sen ohella, että tuleville vieraiden kielten opettajille tarjoutui mahdollisuus tutustua varhaiseen kielenopetukseen käytännössä, heidän täytyi tulla toimeen ilman

valmista oppimateriaalia. Kielisuihkutuksessa opettaja suunnittelee oppimateriaalin itse ”mittatilaustyönä”. Suunnittelussa opiskelijoiden tuli ottaa huomioon erityisesti se, että kyseessä on oppivelvollisuuskoulun ulkopuolinen toiminta, joka järjestetään kouluajan jälkeen tai se, että päiväkotikäiset lapset eivät välttämättä osaa lukea. Tällöin eivät myöskään suihkutustuokioiden aktiviteetit ole siinä määrin sidottuja luokkatilaan kuin ”normaalissa” luokkahuoneopetuksessa. Tuokioiden suunnitteluun liittyi kiinteästi laaditun materiaalin ja/tai aktiviteetin kokeilu ja arviointi. Nämä seikat sekä mahdollisuus käyttää autenttista materiaalia (Bärlund, 2012b) ja kohdata uusia haasteita (Cameron, 2001) mainittiin syiksi osallistua kielisuihkutukseen kuten opiskelijat 2 ja 10 kirjoittavat.

Halusin saada omakohtaista kokemusta hieman vapaamuotoisemmasta kielten opettamisesta, ilman opetusmateriaalia, sekä kielen opettamisesta alle kouluikäisille lapsille. (Opiskelija 2)

Mielestäni oli haastavaa pohtia, millä tavalla kieltä olisi hyvä lähestyä ja kuinka se tulisi esittää lapsille, jotta he innostuisivat uuden kielen oppimisesta. (Opiskelija 10)

Omiksi tavoitteikseen opiskelijat asettivat lasten kiinnostumisen herättäminen vierasta kieltä kohtaan leikin ja laulun kautta. Tärkeintä heille oli, että lapsille jäisi positiivinen mielikuva vieraalla kielellä toimimisesta. Tätä seikkaa korostaa myös Mela (2012) omassa tutkimuksessaan. Positiivisen ilmapiirin luomisen opiskelijat mainitsivat yhtenä tavoitteena omalle toiminnalleen. Leikin, laulun ja hauskuuden painottamista kuvaavat muun muassa opiskelijat 7 ja 9.

Kielisuihkutuksessa vapauttavaa oli se, ettei lasten ollutkaan tarkoitus oppia mitään. (Opiskelija 7)

Hauskuuden kautta voi todella oppia. (Opiskelija 9)

Kielisuihkutukseen hakeutumisen syy ja opiskelijan omat kielisuihkutusharjoittelulle asettamat tavoitteet kulkivat usein käsi kädessä kuten esimerkeistämme ilmenee (opiskelijat 3 ja 8).

Kielisuihkutus vahvisti entisestään jo aikaisemmin ilmoilla olevaa haavettani opettaa mahdollisimman laajasti eri-ikäisiä ihmisiä kielitaidon eri vaiheissa. (Opiskelija 3)

Halusin saada harjoitteluni aikana kokemusta mahdollisimman monesta erilaisesta ryhmästä ja kielisuihkutukseen oli hyvä keino päästä opettamaan alle kouluikäisiä. (Opiskelija 8)

Kielisuihkutukseen hakeutumisen syyt voidaan siis tiivistää opiskelijan tavoitteen laajentaa omaa tietämystä ja osaamista.

Opiskelijoiden arviot ja kokemukset aktiviteeteista

Opiskelijat kokeilivat erilaisia aktiviteetteja, joista osa toimi heidän kokemustensa perusteella hyvin, osa huonosti. Opiskelijoille painotettiin, että on syytä pitää yllä tiettyjä rutiineita, jotka toistuvat kerta toisensa jälkeen. Usein toistuvat asiat jäävät lapsille mieleen. Muun muassa tervehdykset ja alku- ja/tai loppulaulu ovat tällaisia suositeltavia rutiineja (Cameron, 2001). Toistojen määrän ja tarpeellisuuden opiskelijat oppivat havaitsemaan suihkutustuokioiden kuluessa kuten opiskelija 6 esimerkissämme kirjoittaa.

Kuitenkin lähes kaikki pelit ja leikit olivat toimivia, kun niitä ei toistettu liian usein peräkkäin. (Opiskelija 6)

Opiskelijat käyttivät paljon leikkiä, laulua, loruja, tai satuja, joiden avulla monet seikat on mahdollista opettaa ja oppia (Mishan, 2005). Tämän on muun muassa opiskelija 7 havainnut kielisuihkutustuokioissaan. Leikkien yhteydessä painotettiin, että on tärkeää käyttää kohdekieltä ja leikin kohdekielistä nimeä. Käytetyimpiä aktiviteetteja olivat KIM-leikki, kapteeni käskää, bingo, avaimen piilotus, hedelmäsalaatti ja erilaiset muistipelit.

Kinesteettiset leikit toimivat kuitenkin erinomaisesti kaikille lapsille. (Opiskelija 7)

Kielisuihkutusta voidaan yhdistää arkisiin asioihin vaikkapa ruokailun yhteydessä pöytätapojen opetusta vieraalla kielellä tai päiväkotiin voidaan rakentaa Pariisi ja tehdä matka sinne, kuten opiskelija 3 teki lasten kanssa. Näin toteutuu kielisuihkutukseen kiinteästi liittyvä kulttuurisuihkutukseen (Kuutti, 2010).

Draamaa käytin myös siten, että rakensimme päiväkotiin Pariisiin.... Kun Pariisi oli valmis, lensimme Säynätsalosta sinne lentokoneella ja lapset muuntautuivat ranskalaisiksi, minä olin turisti. Kyselin paljon ranskan kielestä ja kulttuurista, kuten esimerkiksi kuinka ranskalaisia kuuluu tervehtiä. Lapset kertoivat minulle. (Opiskelija 3)

Koko toiminta ja näin ollen myös aktiviteettien valinta tehtiin lasten ehdoilla. Jos lapset olivat riehakkaita, valittiin rauhallisia leikkejä kuten piirtämistä. Jos havaittiin, että lapset olivat kyllästyneitä tai valittu aktiviteetti kesti liian kauan, vaihdettiin toimintatapaa kuten alla olevista esimerkeistä näkyy.

Kuitenkaan tylsäkään leikki ei ollut loppupeleissä ongelma, sillä se saatiin nopeasti lopetettua ja vaihdettua uuteen. (Opiskelija 7)

Lapset olivat siinä mielessä kiitollinen opetusryhmä, että heitä oli helppo lukea ja siten viedä ohjelmaa eteenpäin sen mukaan kuin he innostuivat ja jaksivat. (Opiskelija 11)

Kielisuihkutuksen aikana opiskelijoiden pedagoginen tilannetaju kehittyi. He oppivat päästämään irti suunnitelmistaan ja toimimaan tilanteen vaatimalla tavalla. Ote opiskelijan 4 tekstistä kuvaa prosessia:

Huomasin kuitenkin harjoittelun edetessä, että tuntien aikataulutus oli tosi vaikeaa eikä tästä syystä alkuperäinen suunnitelmani pitänyt laisinkaan: Joillain kerroilla ehdimme opettelemaan yhden uuden leikin, joskus taas kaksi, mutta aika ajoin tunti saattoi vierähtää vain lähinnä vanhaa kerraten. En nähnyt mitään syytä alkaa kiirehtiä uutta asiaa eteenpäin koska ymmärtääkseni näin pienillä oppilailla sanonta ”kertaus on opintojen äiti” pitää todella hyvin paikkansa. (Opiskelija 4)

Arvioidessaan suunnittelemaansa aktiviteetteja, opiskelijat painottivat niiden merkitystä lapsen mielenkiinnon herättäjänä ja ylläpitäjänä vierasta kieltä ja kulttuuria kohtaan. Heistä oli tärkeää, että kielisuihkutukseen osallistuvilla lapsilla oli hauskaa, että he innostuivat vieraasta kielestä ja sen oppimisesta. Opiskelijat 6, 8 ja 9 kuvaavat tätä seikkaa seuraavasti:

Ja tärkeintähän tässä olikin se, että lapsilla olisi hauskaa ja heille jäisi positiivinen mielikuva X kielellä toimimisesta. (Opiskelija 6)

Toivon, että lapset kokivat kielisuihkutuksen mukavana ja innostavana. (Opiskelija 8)

Tärkein asia oli kuitenkin hauskat asiat kielen kanssa. (Opiskelija 9)

Myös lapsen monikielisyys ja perheen kulttuuritausta saattoi nousta esiin opiskelijoiden erilaisista aktiviteeteista tekemissä havainnoissa kuten alla olevasta esimerkistä voidaan havaita:

Yksi ryhmäni lapsista puhui äidinkielenään venäjää, ja hän kertoi aina innoissaan, jos jokin ruotsinkielinen sana kuulosti vähänkään samanlaiselta kuin venäjässä. Tällaiset kokemukset antoivat myös hänelle mahdollisuuden tuoda esiin omaa taustaansa, josta hän selvästi oli ylpeä. (Opiskelija 2)

Opiskelijat kokeilivat rohkeasti erilaisia leikkejä ja pelejä painottaen sitä, että lapset kokisivat kielisuihkutustuokion miellyttävänä. Taito ottaa huomioon erilaiset lapset ja tilanteet kehittyi jossain määrin kielisuihkutusharjoittelun aikana.

Kielisuihkutuksen anti tulevalle kieltenopettajalle

Merkittäviksi kokemuksiksi opiskelijoiden teksteissä nousivat itsetuntemuksen ja rohkeuden kasvaminen, varhaisen kielenoppimisen työtapoihin tutustuminen ja oppimateriaalin itsenäinen laatiminen. Myös vuorovaikutussuhteen luominen lapsiin ja työyhteisön aikuisiin muodostuivat hyvinkin tärkeiksi kokemuksiksi tulevalle opettajalle.

Monet oppivat itsestään uusia asioita. Opiskelija on löytänyt itsestään luovuuden sukeltaessaan lasten maailmaan (opiskelijat 9 ja 5), mutta hän on myös saattanut huomata, ettei pienten lasten kanssa työskentely ole hänen ominta aluettaan (opiskelija 6).

Opin kielisuihkuttelua suunnitellessani, että minullahan riittää mielikuvitusta erilaisten harjoitusten keksimiseen. (Opiskelija 9)

Luovuuden ja avartuneen ajatusmaailman lisäksi olen saanut itsevarmuutta ja oppinut myös itsestäni paljon uutta. (Opiskelija 5)

Minulle vahvistui käsitys siitä, että en ensimmäisenä ainakaan ole hakemassa töitä lasten opettajaksi, heh. (Opiskelija 6)

Kielisuihkutusharjoittelu antoi opiskelijoille rohkeutta heittäytyä uuteen tilanteeseen. Lapsen ajatteluun ja maailmaan sukeltaminen koettiin kuitenkin haastavana kuten opiskelija 7 kirjoittaa. Aineenopettajiksi harjoittelevat ovat usein sidottuja oppikirjaan ja kirjan ehdottamiin työtapoihin. He myös ajattelevat usein olevansa oman aineensa opettajia, jolloin heidän on vaikea irrottautua kieliasiantuntijan roolista ja ymmärtää pienen lapsen ajattelumaailmaa (ks. Nyman, 2009).

Ammatillisesta näkökulmasta ajatellen sain paljon lisää rohkeutta laittaa itseni uudella tavalla likoon: heittäydyin täysillä mukaan leikkeihin ja pääsin hiukan enemmän käsiksi lasten konkreettiseen ajattelutapaan. Edelleen suu-

rin haaste opettajuudessa minulle on taito laskeutua lapsen tasolle ja ymmärtää, miten hän kokee tilanteen. Tajuta, mikä on hänen mielestään mukavaa ja tärkeää. Suihkutus auttoi minua paljon eteenpäin tässä opettajan haasteellisessa tehtävässä. (Opiskelija 7)

Kuten edellä mainitsimme, ovat vieraiden kielten aineenopettajat erittäin oppikirjasidonnaisia (ks. myös Luukka ym., 2008) ja tämä on nähtävissä myös vieraiden kielten opiskelijoissa. Tutkimuksemme osoitti, että opiskelijat ovat itse tietoisia siitä (opiskelija 2). Koska kielisuihkutuksessa ei ole käytössä valmista materiaalia, saivat opiskelijat tilaisuuden laatia ja kokeilla sitä itse. Kokemus siitä, että ilman oppikirjaa pärjää ja että laulun ja leikin kautta voi oppia, koettiin merkittävänä (opiskelija 6).

Koin itseni ”oppikirjariippuvaiseksi” ...kielisuihkutustuokioni suunniteltuani ja pidettyäni voin rehellisesti sanoa, että pärjäsinkin hyvin ilman valmiita opetusmateriaaleja. (Opiskelija 2)

Huomasin mm., että leikin ja laulun kautta voi oppia paljon, vaikeivät useimmat lapset osanneetkaan vielä lukea. (Opiskelija 6)

Monen opiskelijan mielestä parasta kielisuihkutusharjoittelussa oli pienten lasten kanssa toimiminen ja heidän elämismaailmaansa tutustuminen. Tätä tukee ote opiskelijan 7 tekstistä:

Parasta antia oli ehdottomasti pääsy lähemmäksi lasten maailmaa. (Opiskelija 7)

Opiskelijat kävivät kielisuihkuttamassa 10 tuntia eli 10 viikkoa, joten työyhteisöön tutustuminen oli eri tavalla mahdollista kuin harjoittelukouluissa, jossa harjoittelujaksot ovat huomattavasti lyhyemmät eivätkä opiskelijat pääse opettajanhuoneeseen. Opiskelija 13 kirjoittaa tästä seikasta seuraavasti:

Viikkojen kuluessa aloin huomata kuuluvani jo lähes päiväkodin kalustoon. (Opiskelija 13)

Pitkä harjoitteluperiodi mahdollisti erilaisen vuorovaikutussuhteen luomisen sekä päiväkodin tai jälkkärin henkilökuntaan että lapsiin. Kuten opiskelija 11 kirjoittaa, se tarjosi myös rauhallisuuden oman toiminnan tietoiseen pohdintaan ja kehittämiseen sekä omista kokemuksista oppimiseen (ks. Malthouse & Roffey-Barentsen, 2013).

Ensinnäkin se oli jaksoista ainut, jossa muodostui kymmenen viikkoa kestänyt....suhde opetettavaan ryhmään. Opin tuntemaan lapset paljon paremmin kuin muut oppilaat vuoden varrella. Lisäksi pystyin reflektoimaan ja kehittämään toimintaani pidempään ja rauhallisemmin. Toki jo se, että toistin saman opetuskerran kaksi kertaa, antoi mahdollisuuden tehdä muutoksia ja havaintoja opetuksestani. (Opiskelija 11)

Pohdinta

Tutkimuksemme tavoitteena oli selvittää, millaisia kokemuksia vieraiden kielten opettajiksi opiskelevilla oli kielisuihikutusharjoittelusta, joka heillä oli mahdollisuus suorittaa pedagogisten aineopintojen soveltavana ohjattuna harjoitteluna. Opintojaksolle on asetettu laajat tavoitteet (Aineenopettajan koulutuksen opettajan pedagogisten opintojen opetussuunnitelma 2013). Sen suoritettuaan opiskelijan tulee ymmärtää opettajan työn moninaisuus. Hänen tulee osata soveltaa pedagogisia taitoja ammatillisessa yhteistyössä eri työyhteisöissä. Edelleen opiskelijan tulee osata kuvailla ja nimetä oman kasvatus- ja opetusajattelunsa perusteet ja perustelut.

Seuraavassa pohdimme tutkimuksen oikeellisuutta ja eettisyyttä sekä kielisuihikutusharjoittelun antia opettajankoulutuksen kehittämisen näkökulmasta.

Tutkimusaineiston muodostuu kielisuihikutusharjoitteluun osallistuneiden opiskelijoiden kirjoittamista raporteista. Raportit ovat osa opintosuoritusta, joten harjoittelulle opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet ovat vaikuttaneet raportin ohjeistukseen. Myös artikkelin kirjoittajien omat mielenkiinnon kohteet näkyvät ohjeistuksessa jossain määrin. Tutkijat kuitenkin pyrkivät jättämään ohjeistuksessa tilaa seikoille, joita opiskelijat halusivat tuoda esiin (Laine, 2001). Opiskelijat tiesivät, että raportteja käytetään tutkimustarkoituksiin ja että artikkelin kirjoittajat lukevat ne. Olemme tietoisia siitä, että se, kenelle kirjoitetaan vaikuttaa tiedon laatuun ja siihen, mitä kerrotaan ja mitä ei (Jaatinen, 2007). Kaikki artikkelin kirjoittajat ovat lukeneet ja analysoineet tutkimusaineiston ja heidän analyysinsä aineistosta ovat yhteneviä. Tutkimusprosessin aikana pyrimme työntämään syrjään mahdolliset ennako-odotuksemme tai -asenteemme, jotta uusi informaatio ei jäisi löytymättä (Perttula, 2005, s. 145) Pohdittavaksi jääkin, olisivatko tutkimustulokset olleet erilaisia, jos aineiston keruun ja analysoinnin olisi suorittanut opiskelijoille vieras henkilö.

Opiskelijoiden kokemuksista merkittävimmäksi nousi selkeimmin esiin mahdollisuus ja tarve kehittää pedagogisia taitoja. Opiskelijat kuvasivat pienten las-

ten opettamisen haasteellisuutta varsinkin kun tämä oli monelle ensimmäinen ja ainutkertainen kokemus. Opiskelijat joutuivat työskentelemään omien mukavuusalueidensa ulkopuolella. Kielisuihkutuksessa opettaja kohtaa lapsen tämän omilla ehdoilla. Kielisuihkutus eroaa luokkaympäristöstä oppimisympäristönä ja asettaa tulevat opettajat uuteen tilanteeseen, jossa ei toimita turvallisessa luokkahuoneessa suljettujen ovien takana.

Jälkkäriässä suoritettavassa kielisuihkutuksessa on oletettavaa, että lapset osaavat ainakin jossain määrin lukea ja kirjoittaa, mutta päiväkodissa ja esiopetuksessa lapsilla ei näitä taitoja ole. Näin opiskelijat joutuivat miettimään tarkemmin, miten tuoda vierasta kieltä toimitaan siten, että lapsi sen ymmärtää. Tässä opiskelijat joutuivat väistämättä käyttämään mielikuvitustaan ja luovuuttaan, minkä he kokivat haastavana mutta samanaikaisesti se lisäsi heidän luottamustaan omiin kykyihinsä ja taitoihinsa.

Oppikirjattomuus ja non-formaali (ei-tutkintomuotoinen) oppiminen toivat kohdekielen ja kulttuurin opettamiseen uudenlaisen näkökulman. Opiskelijat ”joutuivat” syventymään kohdekielen lasten kulttuuriin ja tutustumaan muun muassa leikkeihin, loruihin ja satuihin. Myös työtavat ohjaavat tietäntyyppiseen oppimiseen, mikä oli nähtävissä myös vieraiden kielten opettajaksi opiskelevien kohdalla (Luukka ym., 2008, s. 65). Kulttuuritietämyksen syvenemisen ohella ilman oppikirjaa opettaminen haastaakin opettajan pohtimaan tarkasti opetuksen sisältöä ja työtapoja.

Kieltenopettajat nojaavat opetuksessaan pikemmin oppikirjoihin kuin opetussuunnitelmiin (Luukka ym., 2008), mutta kielisuihkutuksessa tämä ei ollut mahdollista, vaan oppimateriaali oli luotava kokonaan itse. Myöskään opetussuunnitelmaa ei ollut käytettävissä, vaan opiskelijoiden tuli luoda järkevä kokonaisuus ”tyhjistä”. Oppikirjojen tekijät ovat valinneet opetuksen sisällöt opetussuunnitelman mukaisesti, joten opettaja voi ainakin sen suhteen käyttää oppikirjaa jokseenkin huolelta, vaikkakin se voi myös kahlita opettajan luovuutta ja aiheuttaa kiireen tuntua. Onko käsitys hyvästä opettajasta sidottu siihen, ehtiikö opettaja käydä läpi kaikki oppikirjan sisällöt? Tämä tuskin on ollut kirjantekijöiden tarkoitus. Kritiikkiä ja keskustelua opettamisesta ja oppikirjasidonnaisuudesta käydään myös lehdistössä sekä sosiaalisessa mediassa (YLE 13.8.2014; Iltalehti 22.8.2014).

Kaupallisesti kannattamattomina oppikirjat eivät myöskään uudistu kovin nopeasti (Salo, 2009). Pysyäkseen ajan tasalla opettajan on väistämättä haettava ajankohtaista materiaalia eri lähteistä. Opetusta ja oppimista ei siis voi eristää muusta yhteiskunnasta luokkahuoneesta tapahtuvaksi toiminnaksi (Luukka ym.,

2008). Kielisuihkutuksen tyyppinen opettaminen voi osaltaan edistää kriittistä suhtautumista valmiiseen materiaaliin ja luokkahuonetyöskentelyyn. Pohdittavaksi nouseekin, rohkaistaanko vieraiden kielten opettajiksi opiskelevia tarpeeksi rajojen rikkomiseen ja annetaanko heille siihen mahdollisuuksia?

Oppikirjattomuus toi mukanaan vapautta toteuttaa omaa pedagogista näkemystä, mutta myös epävarmuuden tunteen. Monet olivat huolissaan siitä, kuinka opettaminen onnistuu ilman oppikirjaa ja riittääkö heillä mielikuvitusta tuottaa omaa materiaalia ja erilaisia työtapoja. Huomatessaan pystyvänsä siihen, opiskelijan rohkeus kehittää omaa pedagogista osaamista lisääntyi ja sitä kautta hänen itsetuntemuksensa laajeni. Suunnitellessaan ja laatiessaan materiaalia, opiskelijat joutuivat pohtimaan, mikä heidän mielestään vieraan kielen opetuksessa on tärkeää. Tällainen pohdinta näyttää selkiyttävän heidän opetusfilosofiaansa ja kielikäsitystään.

Tämän tutkimuksen tulokset saivat meidät pohtimaan, kuinka muuttaa omaa toimintaa opettajan pedagogisten opintojen ohjaajana. Opiskelijoiden myönteiset kokemukset toimimisesta suhteellisen itsenäisesti ilman oppikirjaa ja valmistaa opetussuunnitelmaa, laulujen ja leikkien käyttämisestä opetuksessa ja itsetuntemuksen lisääntymisestä ansaitisivat tulla huomioiduiksi meidän omassa toiminnassamme. Tämä on erittäin tärkeää varsinkin kun vieraiden kielen opetusta varhennetaan uudessa opetussuunnitelmassa.

Vieraiden kielen opetuksen varhentaminen tuo mukanaan uusia haasteita aineopettajankoulutukselle, jossa pääpaino vieraiden kielten pedagogisissa opinnoissa on yläkoulussa ja lukiossa. Toiminnallisuus on luonnollista vieraiden kielten opetuksessa alakoulussa, mutta se unohtuu helposti, kun siirrytään yläkouluun ja lukioon. Opiskelun ja oppimisen ilon tulisi huomioida kaikkien kohdalla. Yläkoulussa oppilaat eivät välttämättä ole innostuneita vieraiden kielten opiskelusta eivätkä valitse vieraita kieliä, koska opetus saattaa olla hyvin kaukana oppilaan elämysmaailmasta. Toiminta ja oppikirjat eivät tavoita oppilaita (ks. Luukka ym., 2008). Tämä saattaa olla osasyynä myös kouluviihtymättömyyteen (Kämppe ym., 2012). Olisiko kielisuihutusmainen toiminta, jossa opitaan ilon ja tekemisen kautta, mahdollista viedä myös yläkouluun ja lukioon? Pohdittavaksi nousee, voisiko oppilaita osallistaa painokkaammin opetuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.

Kielitivoli-hankkeen tavoitteena oli monipuolistaa kielivalintoja ja kielisuihutus oli sen yksi toimintamuoto. Kielisuihutusarjoittelun aikana ja kautta opiskelijat ymmärsivät, miten tärkeää on markkinoida omaa kieltään jo päiväkotikäisille. Myös erilaiset kielikerhot, teemapäivät ja kielileirit saattavat innostaa

lapsia vanhempineen valitsemaan ”pieniä” kieliä (esim. ranska, saksa, venäjä) ensimmäiseksi vieraaksi kieleksi. Suurena esteenä onkin kuntien toteuttama kielikoulutuspolitiikka. Kielisuihikutuksen ohella kielivalintoja pyritään Jyväskylässä laajentamaan kielileirin avulla (ks. kielikampus.jyu.fi.). Nykyaikana opettaja ei voi vain odottaa, että hänen kielensä valitaan, vaan opettajan tulee itse toimia aktiivisesti kielen markkinoijana työllistyäkseen. Myös vieraan kielen opettaja on yhteiskunnallinen vaikuttaja.

Lähteet

- Aineenopettajan koulutuksen opettajan pedagogisten opintojen opetussuunnitelma 2010–2013. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Opettajankoulutuslaitos. <https://www.jyu.fi/edu/laitokset/okl/Aiko/opiskelu/AIKO%20OPS%2010-13.pdf>. [Luettu 13.3.2014].
- Bogdan, R.C. & Biklen, S. K. (1998). *Qualitative research for education. An introduction to theory and methods*. 3. painos. Boston: Allyn & Bacon.
- Bärlund, P. (2012a). Kielisuihikutusta Jyväskylän kaupungissa vuodesta 2010. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*. <http://www.kieliverkosto.fi/article/kielisuihikutusta-jyvaskylan-kaupungissa-vuodesta-2010/> [Luettu 11.12.13].
- Bärlund, P. (2012b). Lernen ohne Lehrbuch im DaF-Unterricht – Initiierung eines Pilotprojekts in zwei mittelfinnischen Grundschulen. Teoksessa: *GFL German for Foreign Language*. Issue 2-3/2012. <http://www.gfl-journal.de/index.php> [Luettu 20.4.2014].
- Cameron, L. (2001). *Teaching Languages to Young Learners*. Cambridge: Language teaching Library. UK: Bristol.
- Folk DC. <http://folkdc.eu/> [Luettu 10.10.2012].
- Freeman, D. (2002). The hidden side of the work: teacher knowledge and learning to teach. *Language Teaching*, 3, 1–13.
- Holm, G. & Londen, M. (2010). The discourse on multicultural education in Finland: education for whom. *Intercultural Education* 21(2), 107–120.

- Huotilainen M. (2009). Musiikki ja oppiminen aivotutkimuksen valossa. Teoksessa: *Taide ja taito – kiinni elämässä!* Opetushallitus. Moniste 2/2009. http://extranet.nuorisuomi.fi/download/attachments/3245039/_taide_ja_taito+opetushallitus.pdf#page=41 [Luettu 8.10.2012].
- Iltalehti*. 22.8.2014. Palkitut luokanopettajat kertovat: Tämä mättää suomalaisessa peruskoulussa. http://www.iltalehti.fi/uutiset/2014082118588013_uu.shtml [Luettu 23.8.2014]
- Jaatinen, R. (2007). *Learning languages, learning life-skills. Autobiographical reflexive approach to teaching and learning a foreign language*. New York: Springer.
- Kallonen, E. (2011). Ei tehdä tästä nyt numeroo – Kielisuihkutus osana varhaista kielenoppimista. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*. https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/26899/Maalis2011_Ei_tehda_tasta_nyt_nroo.pdf?sequence=1 [Luettu 20.4.2014].
- Kangasvieri, T., Miettinen, E., Palviainen, H., Saarinen, T. & Ala-Vähälä, T. (2012). *Selvitys kotimaisten kielten kielikylpyopetuksen ja vieraskielisen opetuksen tilanteesta Suomessa: kuntatason tarkastelu*. Jyväskylän yliopisto: Soveltavan kielentutkimuksen keskus.
- Kelchtermans, G. & Vanderberghe, R. (1994). Teachers' professional development: a biographical perspective. *Journal of Curriculum Studies* 26(1), 45–62. <http://kielikampus.jyu.fi/news/toiminnallisen-kielileirin-suosio-mykistava/> [Luettu 7.4.2014].
- Kuutti, N. (2010). Kielisuihkutus – Kielimaistiaisia lapsille suomalaisen kieli-varainnon monipuolistamiseksi. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/40310/kielisuihkutus-kielimaistiaisia-lapsille-suomalaisen-kielivarannon-monipuolistamiseksi.pdf?sequence=1> [Luettu 20.4.2014].
- Kämppi, K., Välimaa, R., Ojala, K. Tynjälä, J., Haapasalo, I., Villberg, J. & Kanas, L. (2012). *Koulukokemusten kansainvälistä vertailua 2010 sekä muutokset Suomessa ja Pohjoismaissa 1994–2010 – WHO-Koululaistutkimus (HBSC- Study)*. Helsinki: Opetushallitus.
- Laine, T. (2001). Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.), *Ikkunoita tutkimusmeto-*

deihin II – näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin (ss. 26–43). Jyväskylä: PS-kustannus.

- Luukka, M.-R., Pöyhönen, S., Huhta, A., Taalas, P., Tarnanen, M. & Keränen, A. (2008). *Maaailma muuttuu – mitä tekee koulu?* Äidinkielen ja vieraiden kielten tekstikäytännöt koulussa ja vapaa-ajalla. Jyväskylän yliopisto: Soveltavan kielentutkimuksen keskus.
- Malthouse, R. & Roffey-Barentsen, J. (2013). *Reflective Practice in Education and Training*. Second Edition. Los Angeles: Sage Learning Matters.
- Mela, T-R. (2012). *Språkdusch. Till nytta eller nöje? En fallstudie av sex daghemsbarn i svenskspråkig språkdusch*. Jyväskylän yliopisto. Pro gradu-työ. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/37682/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201204081520.pdf?sequence=1> [Luettu 4.4.2014].
- Mishan, F. (2005). *Designing Authenticity into Language Learning Materials*. UK: Bristol. Intellect Books Ltd.
- Nyman, T. (2009). Nyman, T. 2009. *Nuoren vieraan kielen opettajan pedagogisen ajattelun ja ammatillisen asiantuntijuuden kehittyminen*. Jyväskylä studies in education, psychology and social research 368. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Opetushallitus (2011). *Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet*. Määräykset ja ohjeet 2011:1. http://www.oph.fi/download/131412_po_aamu_ja_iltapaivatoiminnan_perusteet_2011.pdf [Luettu 20.4.2014]
- Opetushallitus (2014). *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet*. Opetusvuosiluokilla 1-2. Luonnos 15.4.2014.
- Ojanen, S. (2000). Ihmisenä kasvaminen. Mitä merkitsee ottaa kokemus käyttöönsä? Teoksessa K. Harra (toim.), *Opettajan professiosta* (ss.98–106). OKKA-vuosikirja 1.
- Perttula, J. (2005). Kokemus ja kokemuksen tutkimus: fenomenologisen erityistieteen tietenteoria. Teoksessa J. Perttula & T. Lomaa (toim.), *Kokemuksen tutkimus. Merkitys – tulkinta – ymmärtäminen* (ss. 115-162). Tartto: Guttenberg AS.

- Poikela, E. (2005). Työssä oppimisen prosessimalli. Teoksessa E. Poikela (toim.), *Osaaminen ja kokemus* (ss. 21–39). Tampere University Press.
- Pynnönen, J. (2012). “Toll, weil ich Deutsch lernen durfte”: *Erfahrungen der Schüler der 1. und 2. Klasse der finnischen Grundschule mit der deutschsprachigen Sprachdusche*. Jyväskylän yliopisto. Pro gradu-työ. <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/37930> [Luettu 20.4.2014].
- Riihinen, I. (2010). *Pienestä pitäen vieraiden kielten makuun*. <http://www.kieliverkosto.fi/article/pienesta-pitaen-vieraiden-kielten-makuun/> [Luettu 4.4.2014].
- Sainio, L. (2013). *Take a shower! : a teacher's handbook for language showering in English*. Jyväskylän yliopisto. Pro gradu-työ. <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/42679> [Luettu 4.4.2014].
- Salo, O-P. (2009). Dialogisuus kielikasvatuksen kehyksenä. *Puhe ja kieli* 29(2), 89–102. <http://ojs.tsv.fi/index.php/pk/article/view/4788/4486>
- Schwartz, M. *Hallo! Hallo! Learn more German with songs*. Toim. Alex, M. London: Goethe-Institut. <http://www.goethe.de/ins/gb/lp/lhr/mat/pav/de416068.htm> [Luettu 20.4.2014].
- Tesch, R. (1990). *Qualitative research: Analysis types and software tools*. Basingstoke, Hampshire: The Falmer Press.
- Tuokko, E., Takala, S., Koikkalainen, P. & Mustaparta, A-K. (2012). *Kielitivoli 1. Perusopetuksen vieraiden kielten opetuksen kehittämishankkeessa 2009–2011 koettua: tuloksia ja toimintatapoja*. Raportit ja selvitykset 2012:1. Opetushallitus. http://www.oph.fi/download/138695_Kielitivoli.pdf [Luettu 4.4.2014].
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2004). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.
- Valtioneuvosto (2012). *Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta*. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2012/20120422> [Luettu 20.4.2014].
- YLE.13.8.2014. *Miksei koululaitos muutu, vaikka maailma muuttuu? - opettaja luopui kokonaan pulpeteista*. http://yle.fi/uutiset/miksei_koululaitos_

muutu_vaikka_maaailma_muuttuu__opettaja_luopui_kokonaan_pul-
pusteista/7401416 [Luettu 23.8.2014]

Abstract

This article describes L2 sub students' experiences of early language learning and language showering as a method. The research material consists of 15 student trainee reports where they describe their experience during teaching practice in preschools and after-school activities. The trainee reports are analysed qualitatively. The research questions are: 1) Why did the L2 students prefer to learn language showering as a teaching method; 2) Which aims have they assigned to their practice; and 3) How has their experience affected their teacher identity? According to students language showering enhances their teacher identity, gives them opportunities to design their teaching more authentically and without traditional textbooks. These results are an encouragement to move sub teachers' education increasingly in a 21st century direction: learning languages without books.

Keywords

Early language learning, language shower, teachers' out-service education, authentic language learning and teaching